

Interjú dr. Orbán Péter nyugállományú rendőr altábornaggyal

Emberközelségbe vinni a rendőrséget!

Bring the Police in Common Touch

Interview with Dr. Péter Orbán, retired police lieutenant-general

Absztrakt

Dr. Orbán Péter nyugállományú rendőr altábornagy személyében egy olyan ember életútját szeretném Önök elé tárni, akinek munkája, vezetői, emberi képességei példaértékűek. Jelenünkben is tisztelet övezi, és remélhetőleg sok rendőrpálya előtt lesz még példakép, akik ezen a pályán szeretnének életük során maradandót alkotni. Életútjának bemutatását személyes beszélgetésünk során elhangzott bölcsességnek is betudható mondattal kezdeném: *„A toborzás során mindig azt mondtam: Jól gondolja meg, aki rendőr szeretne lenni, mert gazdag ember nem lesz, de a kenyérkeresete mindig biztosított lesz. Jó kollégái lesznek, de sok gyűrődésre számíthat a sok munka mellett.”*

Kulcsszavak: interjú, rendőrség, életpálya, történetek

Abstract

With Dr. Péter Orbán, retired police lieutenant-general, I intend to present the career of a man, whose work, leading and human abilities are exemplary. He is honoured still today, and hopefully his life will stay as an example for many young police cadets who intend to make one's carrier in this work. Our personal talk for presentation of his career I want to begin with a sentence worth considering as a wisdom saying: *“At recruitment I used to say: Everyone who wants to become a policeman should think through this decision as he will not grow rich, but a safe and modest income will be always secured. He will have good colleagues but he will have to go through a lot of convulsions beside labour.”*

Keywords: interview, police, career, stories

Tábornok úr, hogyan indult az életpályája? Mire emlékszik vissza fiatalkorából?
Mint minden fiatal az adott korszakban, tanultam és a szünetekben dolgoztam. Beálltam traktorosnak, kombájnoztam a téeszben, a csornai gépállomáson dolgoztam, majd, amikor a sorkatonai rendszer átállt a 18-as korhatárra, bevonultam én is. November hónapot írtunk mikor bevonultam sorkatonai állományba, annak ellenére, hogy egy rokonom elintézte volna nekem, hogy tartalékos tisztiiskolába kerüljek. Számomra a lényeg az volt, hogy a határőrséghez kerültem. Az újonckiképzést követően a mucki határőr őrsön teljesítettem szolgálatot, majd beválogattak a tisztes iskolába. Rajparancsnok, majd szakaszparancsnok-helyettes lettem a központi kiképzésen. Fekete őrmesternek, majd Szabó alhadnagynak voltam a helyettese. Az egész határőrterületnek az összes rocsó vezetőjét, szakácsát, raktárosát mi képeztük kéthetes váltásokkal. Szakaszparancsnok lettem, majd sorőrmesternek léptettek elő.

Hogyan került a rendőrség berkeibe? Milyen fontos állomások követték egymást rendőri pályafutása során?

Tetszett az egyenruha, így a rendőrségen folytattam tovább, a szombathelyi járáshoz tartozó területen járőröködtem. Csopakon kezdtem a rendőriskolát, minden második hétvégén szolgálatot teljesíttem a Balatonnál, mindezt 1971 januárjáig, amikor befejeztem tanulmányaimat. Jó és kemény őrsparancsnokom volt, aki mindig tanított valami új dolgot. Sokszor éjszakára helyezett szolgálatba, ott megtanultam a közrendvédelmi statisztika készítését, így amikor parancsnok lettem, akkor már tudtam ezeket a feladatokat. A Rendőrtiszti Főiskolát 1972-ben kezdtem el, ez volt a második évfolyam a főiskola indulását követően. Igazgatásrendészeti szakon végeztem. Közölték, hogy főkapitányságra fogok kerülni főelőadónak. Így is lett, aztán kihelyeztek Sárvára vezetőnek. Nem akartam, mivel ekkor már házasember voltam, de baráti tanácsként az egyik kollégám javasolta, hogy fogadjam el a kinevezést. Főkapitány úr pedig röviden közölte: „*Magában többet látunk, mint beosztott, kihelyezzük Sárvára vezetőnek!*” Kaptam szolgálattelakást, de a feleségemnek nem tudtak munkát adni, csak később. Sokat költöztünk, mindig arra, ahová a legújabb kinevezéseim vezettek. „*Papírdoboz, költözünk!*” – mondtam mindig a feleségemnek. Sárvár volt a második legnagyobb kapitányság Szombathely után. Itt nagyon jó hangulatú csapatom volt. Az apró kudarcokhoz pedig az ember hozzászokik. Mentek az évek, következett az egyetem, egyszer csak az országos rendőrfőkapitányhoz hívtak, ahol a következő kérdést kaptam: „*Tudod, hogy miért hívtunk? Te leszel a főkapitány Vas megyében! Keresésél stábot magadnak! Amire csak annyit mondtam: Értettem!*” Szakmai életem következő állomása az Országos Rendőr-főkapitányság volt, ahol a Készenléti Rendőrség megszervezésére és az iskolák megreformálására kaptam megbízást.

Azzal fogadtak: „Te jó szervező vagy úgy mondják, szeptembertől kétezer fővel kell kezdeni a tanévet.” Felvettük a kétezer főt, Szegeden iskolát létesítettünk, és bár októberre már csak ezernyolcszáz fő maradt, de végrehajtottuk a feladatot. Amikor kineveztek országos rendőr-főkapitánynak 630 ezer elkövetett bűncselekmény volt Magyarországon – a statisztikák szerint. Életem legnehezebb és leggazdagabb munkabeli éve volt, ahol minden szakterületen folyamatosan eredményeket tudtunk elérni tisztességes és kemény munkával. Az egyenesség mindig az első út, főleg a mellébeszélés, aki ismer tudja, ez mit jelent számomra. Szakmai életpályám alkalmával rengeteg esemény kapcsán gazdagodtam tapasztalatokkal, amelyeket az együttműködés során honi- és külföldi kollégáktól, szervektől egyaránt megkaptam, és ennek köszönhetően olyan eredményes ügyeket tudtunk felderíteni vagy szakterületeket rendbe tenni, amelyek most is példaértékkel bírnak a fiatalabb generációk számára.

Van, akire személy szerint szívesen emlékszik vissza ebből az időből?

Szerettem Pintér Sándorral, a jelenlegi belügyminiszterrel együtt dolgozni, mert kiszámítható volt minden lépése. Minden az előre egyeztetett időpontban történt. Ilyen magas státuszban nem lehet megengedni, hogy ne tervezzen előre a vezető. Olyan nem fordult elő, hogy ide-oda mentek volna a telefonhívások, módosítások. Egy vezetőnek kiszámíthatónak kell lennie, másként nem marad ideje a hatékony feladatvégrehajtásra. Büszke vagyok rá, hogy négy évet sikerült ebben a pozícióban eltölteni, viszont a politikai ütközőzónákat nehezen viseltem. Ilyen volt például az, amikor sajtótájékoztatót tartottam és az általam elmondottakból nem jelent meg semmi más, csak összeollózott mondatok innen-onnan, de nem úgy és nem az, ahogyan az a részemről elhangzott.

Milyen vezetői kompetenciákat tartott fontosnak? Az állomány képzésénél mik voltak a fő szempontok?

Az állományépítésre mindig nagyon érzékeny voltam. Az volt az elvem, hogy amennyiben mód van rá, felkészült ember üljön be a vezetői székbe. Emiatt nem voltam túl népszerű. Volt úgy, hogy nem tetszettek a visszajelzéseim, mert megmondtam a kollégának, hogy a munkát nem levelezőn kell végezni, hanem menjen ki a helyszínre a kollégákhoz, segítse őket, adjon nekik tippeket, ötleteket. Akik a kezeim közé kerültek, azokkal megjárattam a ranglétrát. Figyeltem a továbbképzésükre, fejlesztésükre. Azonnal nem neveztem ki senkit. Megbízással kezdtem és miután megismertem őket, azt követően kerültek kinevezésre. Ha valamely alárendelt vezetővel gond volt, a szakmai felettes, a személyzeti vezető és én összeültünk az érintettel, amelynek során elmondtam neki: „Öreg, ha elrontottál valamit, akkor egy évéd van arra, hogy kijavítsd! Ha visszaáll a görbe, akkor rendben

leszünk.” Sokan éltek a lehetőséggel, és persze volt olyan is, aki nem. A kollégák tartották, ismerték azt a szabályt, hogy engem nem érdekel, hogy 48 vagy 58 százalékon állunk, engem az érdekelt, hogy meglegyen a gyilkos, meglegyen a rabló minél gyorsabban. Természetesen tudtam, hogy mennyi munkával jár egy felderítés.

Milyen módszereket használt a csapatépítésre?

Aluról jöttem, így nem volt nehéz, hogy mindenkinek megértsem a nehézségeit. Nálam mindig első volt a szolgálat. Próbára is tettek olykor. A legszebb dolog a parancsnoki munkában, amikor valóban megértjük a beosztottak személyes problémáit és ezzel elérjük, hogy reggelente, bármilyen magánéleti nehézség ellenére is, jókedvűen jöjjenek dolgozni. A rendőrnek is van családja és a magánéletből adódó problémái. Volt olyan, hogy valamelyik kolléga gyereke reggel nem akart felöltözni, késve tudta elvinni az óvodába, aztán mikor bedobta a gyereket az óvodába, pattant volna a biciklire, de elszakadt a biciklilánc, így tíz perccel később ért be. Most ezért fenyítettem volna meg? Mert sok ilyen eset volt. Igyekeztem megismerni mindenki hozzátartozóját, családját. Próbáltam, amennyire tőlem telt, igazságos lenni, a leterheltséget észrevenni, egyenlően elosztani a munkát. Szerencsés helyzetben voltam, jól megtaláltam az összhangot az emberekkel.

Mit tekint élete legnagyobb szakmai sikerének?

Vezetői pozícióra nem készültem. Főtörzsőrmester és alhadnagy nem lettem, engem mindig valamilyen szakmai siker vitt feljebb a ranglétrán. Egy osztrák-magyar közös ügyre élénken és szívesen emlékszem vissza, amikor lengyel elkövetők hozták be Európába a hengerzár betörést, és felderítettük a cselekményeiket. Az egy nagyon szép ügy volt. A másik, amire büszke vagyok, hogy életellenes bűncselekmény nem maradt felderítetlenül Vas megyében, amikor én voltam a főkapitány. Örömmel emlékszem vissza még arra is, hogy amikor Sárvára kerültem közbiztonsági osztályvezetőnek, tizennégy fő körzeti megbízottat leérettségiztettem, ebből négy fő őrnagy vagy alezredesi ranggal ment húsz év múlva nyugdíjba. Visszavezettük a középfokú tiszti iskolát, ami hatékonynak bizonyult, mert nagyon jó gyakorlati szakemberek kerültek ki innen. A szervezeti alakításokat illetően a legnagyobb dolog az volt, amikor a Belügyminisztérium elrendelte, hogy az állambiztonsági szervek hivatásos állományának főlöszleges státuszait elosszák a megyékben. Akkor kaptam a megyében 75 darab státuszt, 50 darab tiszthelyettesi, 25 darab tiszti pozíciót. Összeültünk a kollégákkal és a minisztériummal egyetértésben két 25 fős rendőri átképző iskolát indítottunk az embereinknek. Ekkor tanítottam a tiszti iskolában. Amikor vizsgáztak az embereim, dicséretet kaptak a vizsgabizottságtól, hogy tíz hónap alatt milyen elméleti-szakmai tudásra tettek szert. Mérheterlenül büszke

vagyok arra is, hogy a vasi fészekaljából kerültek ki a későbbi országos vezetők közül többen is.

Érték-e kudarcok szakmai munkája során?

A pénzhamisítások felderítése volt a mániám, ám ebben nem értünk el sajnos túl sok eredményt, de izgalmas volt. Tisztességesen dolgoztam, de az új politikai vezetés nem adott kellő időt az együttműködésre. Nem kaptam meg annak lehetőségét, hogy bizonyítsak, és senkinek sem tudtam ezt akkor elmondani, ezért visszamentem főkapitánynak Vas megyébe. Még öt évet dolgoztam főkapitányként majd elmentem nyugdíjba. Ezek után sem hagytam el a rendőri pályát, a nyugdíj mellett még további öt évet dolgoztam a rendőroktatásban.

Mi az, amit szeretett volna megvalósítani, de nem sikerült?

Talán egy olyan elképzelésem, amely azóta meg is valósult. Mégpedig az, hogy a Készenléti Rendőrség és az iskolák között szoros együttműködés jöjjön létre abban a formában, hogy egy-egy iskolába legyen kihelyezve egy-egy szakasz vagy század és ezek készenléti bázisokként funkcionáljanak. Végül is ez Szombathelyen és Győrben is megvalósult.

Tábornok úr mit üzen a pályakezdőknek, kollégáknak, az utókornak?

Sokat kell dolgozni, tanulni, a gyakorlatban elsajátítani a szakmát. Mindezek mellett tudnak majd családot alapítani, a családot eltartani, a gyerekeket taníttatni és akár építkezni is. Tudom miről beszélek, ugyanis mindezeket én is átéltem.

Hogyan lehetne a jelenlegi rendőri képzést, létszámot fejleszteni?

Vonzóerővel és pénz is kellene hozzá. Önálló szervezetek fenntartásával, mint amilyen a BM kórház, önálló óvodák, bölcsődék működtetése, amelyek egy igazi nagycsaláddá kovácsolják össze a rendőri szakmában dolgozókat.

Hogyan tölti a mindennapjait tábornok úr?

Jelenleg a Vadászati Kamara Megyei Etikai Bizottságának elnöke vagyok és az Országos Etikai Bizottság tagja is. Vadászok és a társaság tagjainak szoktam olykor egy jót főzni, megünnepeljük a kerek évfordulókat, összetartom a csapatot. A lényeg azonban az, amit minden toborzás során mondtam, hogy jól gondolja meg, aki rendőr szeretne lenni, mert gazdag ember nem lesz, de a kenyérkeresete mindig biztosított lesz. Jó kollégái lesznek, de sok gyűródésre számíthat a sok munka mellett.

Dr. Orbán Péter nyugállományú rendőr altábornagy úrral készült interjúnkat dr. Hertelendi Lajos készítette.